

M A G Y A R M E R K U R

1789-dik esztendőben.

A' Róm. Csász. és Apost. Kir. Fels. különs ergedelmével.

Szombaton Böjt - más - Havanak 21 - dik Napján.

Elegyes tudósítások.

Egy igaz katona a' Khotimi Rajából Febr. 23áról ezt írja: Ifzonyodással hallottam egykor a' Pesti ujságot olvasni, mennyi kegyetlenséget el-követtenek légyen a' vad Múfulmánok fok hadi társaimon Bánátban és az Erdély országi határ - széleken. Az Isteni gondvifelés meg-óltalmazta a' Kóburg Hertzeg' seregét; és mi mindnyáján tehetségünk szerént azon iparkodtunk, hogy a' fokkal számofsabb ellenség minden alkalmatóságnál erőt vehessünk. Mind a' Húszárok mind pedig a' Gyalogok elégséges próbáját adták, miként kellefsék a' fokkal hatalmasabb ellenség ellen hartzolni és a' diadalmi borostyán koszorút szerezni. Bezzeg derék vitéz volt ama Császár Regimentjeféle Húszár Káplár, a' ki nagy csoport dühös Törökök és Tatórok közzé szorult, és olly erősen vi-

askodott, hogy elébb hogy sem életjét fel-áldozná, szemünk láttára az ő kardjának hathatós tsapásaival 11 ellenségeket a' halál torkába küldte. És hasonlóképen a' Barkó Húszárok is fok ízben egyenként bátorságoknak nyilvánóságos példáját adák. Ezen Vitéz Regementféle köz-katonának, *Hamborj-kynak* alatta a' lö el-esett vala, és azonnal 4 Törkök rája rohantak. Ezek a' vér-szomjúzók már fejét akarták le-szabdalni; de ő gyorsan kirántotta kardját, mellyel kettőt meg-ölt 's egyikének dárdáját meg-ragadta, mellyel a' harmadikát által dőfte; a' negyedik látván Húszárokat segítségül jönni, szaladáfsal menté meg-életjét. Az öreg vár-örzők Rukhotinnál, egy kompánia Khevenhüller Belilósénél, ismét egy kompánia vár-örzők Adsudnál négy fzeg-(quarré) ben fokkal erősebb ellenség ellen gyözdelmet nyertek; és úgy szöllván egy maroknyi Cs. katonák Khotimnál meg-verték a' hatalmas ellenséget. *Quare hi et hæ et quare non tu augustine?* Híszem mindnyáján egy ellenséggel hartzolunk, a' ki semmi hadi regulát nem tud, ágyúkat ritkán hordoz magával, és a' ki midön igaz katonákat előtte lát, szalad mint félnék. Bátorság és állandóság gyözi-meg ezt az ellenséget; jaj annak a' ki ötet féli, mert annak el-kell vesznie. Vajha minden hadi társaimnak bátorságot ölthatnék szíveikbe! A' mi gyözhetetlen Úrunk valójában minden eszközőkkel bír; jól fizet bennünket; mindennel jól tart; és mért nem fordítja mindegyik egész erejét javára az országnak?

Két nevezetes de még nem hiteles tudósítások. Velentzés Dálmátziából vett levelek jelentik, hogy némelly tiszteknek bizonyítása szerént a' Velentzeiek' tengeri fő Vezérjek., Emo Vitéz az ő hajós seregével Albánia felé fog kelni, az alatt hogy egy Óstriai hadi sereg szárazon fog oda menni hogy közönséges hadi-plánum szerént a' Vezért-ségítse. Ehez ké-

pest Ofsria és Velentze egymással szorosán öfzve kapcsolódtak a' Skutari Basa ellen. De hiszem ha egyszer ez ellen fegyvert - fogtanak a' Velentzeiek, a' Portával is meg-fezték a' békefséget és annak nyilvánságos ellenséggé lettek. Konftántzinápolyból Triefztbe érkezett Frantzia hajóval az a' hír terjedett-el mint valóságos igazság, hogy egy nappal elébb hogy sem útnak indult volna, a' Velentzai követ a' Fényes Portánál, vagy úgy nevezett *Bailo* a' hét tornyok várába vettetett volna. Már tehát a' portának egyel-több ellensége vagyon.

2. *Lengyel országból ezen váratlan hírek jöttek:* hogy az Orosz Császári udvar az ország' gyűlésnek jelentő irást küldött légyen, mellyben a' Lengyelektől kívánja, hogy négy hét alatt jelentsék-meg elméjeket; ha vallyon a' Törökök ellen akarnak-é fegyvert fogni vagy inkább a' Törököknek pártjokat fogni. A' válnak vilagosnak és meg - határozottnak kell lennie, hogy a' két Császári udvarok a' szerént alkalmaztathassák magokat.

Egész Lengyel országban 60000 rekruták gyűjtettek - öfzve. Minden a' ki tsak fegyvert viselhet, elfogattatik minden válogatás nélkül; és azon kívül a' kerületeknek elől - járói (Sztárosztak) a' Cs. K., az Orosz és Prufsziai határ-széleken, az ő tulajdon tárházaikból öfztogatnak fegyvereket a' jobbágyoknak. A' hadi komiffió el - végezte, hogy a' köz katona naponként 6 krajtzár zsoldot kapjon kenyér nélkül. Kenyeret maga fűthet.

Ukraniából jelentetett, hogy a' Lengyel katonák és az Oroszok között verekedések támadtak. Ezek egynéhány liztel terhelt szekereket a' bé-fagyott Dnisteren akartak által költöztetni az Orosz részre, hogy a' vámot el-kerülhefsék, midőn a' Lengyel katonaságtul

tul el-fogattattak és a' komendánshoz hozattattak; és mivel az Lengyel strásákat verésekkel nagyon meg-rakták vólt az Oroszok, amazok panasztételre mentek az Orosz Vezérhez, de elég-tétel helyett betstelenséggel illettettek.

A' nemzeti lovas sereg 33000 emberekből fog állani. Egy nemzeti lovasnak esztendőnként 300 N. forint fizetése jár; de abból magának kell lovat szerezni, lovászt tartani lovasfúl. Az ország' gyűlésnek tagjai, a' kik mondották vólt, hogy ilyen számos lovas sereg a' gyalogsággal nintsen erányofságban, ezt a' feleletet kapták: hogy a' Lengyel született lovas, és a' lovakban olly kevés fogyatkozás vagon, hogy még több legénységet lehetne lovakon járatni.

Bétsből. A' hadi szerek Vezérje Vallis Mihály Gróf eddig Prágának és Cseh országnak komendánsa meg-érkezett Bétsben, hogy az idő alatt míg Haddik Gróf a' Magyar tábort az ellenség ellen vezetni fogja, a' hadi fő Tanátsnak Préfefségét magára vállalja. Annak helyében állott a' hadi szerek Vezérje Vurmzet Gróf.

A' hadi szerek Vezérje De Vinz Báró indulo félbe vala már Horváth ország felé, midőn uj nyavalya érte vóina ismét. De mindazáltal e könnyü betegségből elébb ki-épülhet, hogy sem a' orosz utak Berbirnek vagy Török Gradiskának ostromlását megengednék, a' hol személyesen fogja az ostromlást igazgatni; mert azt bizonyosnak lenni tartják, és a' Laudonnál tartatott fok rendbéli titkos tanátskozáfokbul is — mellynél ő Felsége maga jelen vagon — ki-hozzák hogy az imént nevezett Vezéré nem fogna többi Horváth országba menni. Sőt inkább a' Banáti, Erdély országi hadi seregből és a' nagy tábornak egyik részével 70000 fegyveres népet fog öszve gyűjteni, mellyel

Oláh

Oláh ország felé léptetni és a' Dunán túl meg-állapodni fog, hogy a' Törököket attól tartóztatja, hogy Bána-ba bé ne üfssenek; holott Haddik az ő tzélját Szerbiában és Románzov Bessarábiában érni fogja.

Haddik Grófnak podjásza nagyobb részén Futaki jószágára előre el-küldtetett, 's ő is nem sokára utána el-fog indulni. Midőn ezen tisztes öreg Vitéz Febr. 28án a' különös kegyelmű kéz-irást vette volna ő Felségétől, mellyben a' Magyar országi tábornak vezérlését néki által-adta a' Felséges Császár, az örömmek könnyhúllásai tündöklének szemében, és így bé-méne a' szobába a' mellyben nemzete együtt vala 's ezen szókra fakada. „Gyermeğim! ezen őfz fejemet el-adtam. „Almélkodának rajta a' környül-állók és nem magyarázhaták meg homályos beszédét, míg len maga az ő fel-emeltetését ki-nyilatkoztatta, és közel való el-bútsúzását jelenté. Örömeben az egész háti nép sírásra erede; de azon közben a' Vitéznek vezedelemben forgó életjéért keserű búk támadának elméjékben.

Az új Vezértől már parantsolatók és intézések küldettek Zemlinbe és a' közel lévő szállásokba, melly szerént külömb-külobmféle készületek meg-tétettetnek, mellyek a' mint vélik Belgrádnak ostromlására tzéloznak. Mind úntalan az ostrom' lajtorjakkal, fővény zsákokkal 's több a' félével foglalatoskodik a' katonaság, és főkép a' fővény zsákok fok ezerenként készíttetnek.

Fiuméből Márt 6án. Tegnap éjtzaka 9 órakor jöve sebes futással egy kis hajó Malenitzéről azzal a' rettentő hírrel, hogy Török hádi hajó ottan megérkezett és' népet szállított volna ki a' szárazra. Azonnal Fiuméből el-küldettek 4 könnyű hajók, őlly véggel, hogy ha valóságos ellenségek volnának három, másként

pe-

pedig négy lövéseket tegyenek. Éjtszaka 11-órákor 3 lövések adtak a' hajókról mellyek mivel 18 fontos lövő ágyúkból lövettettek, Fiumébe meg-hallatszottak. A' Fiumi káptélyból leg-ottan 3 lövésekkel fel-zendítetett a' nép, melly mindenfelől fegyveresen öszve tódula. A' katonák és a' polgárok rendelt helyekre állának és egész kéfszeggel várak az ellenséget. Az első égett, és az szokott városi világosításon kívül, fetét éjtszaka vala. De hírtelen minden fel-derüle és olyan világos léve mint a' nap; mert számtalan sok lámpáfokkal futkosának az emberek az utzákon, és ezereknént vóltak ki-rakva a' gyertják az házok ablakja előtt. A' szomszéd hegyes helységekbul szaporán meg-érkezének fegyveresen a' parasztok. A' láрма ki mondhatatlan nagy vala az egész városban. Egyszerre mindnyájan szép renddel várak az ellenséget, midőn a' negyedik jelentő lövés adattatott. Ez a' lövés, mivel későn füttetett-el nagyobb félelembe ejté a' városbélieket, a' kik reggelig várták az ellenséget. Vég-tére a' hajók vizsza érkeztenek és minden ember háza hordta magát. A' Mosjenitzeiek egy idegen nemzetet láttak Török ruhában a' szárazra ki-lépni; és így ezen várafotska, mellyet 200 fegyveres nép olly hamar meg-rettenthet, mint hajdan Haddik 12000 katonákkal a' 190000 lakofokat Berlinben, segítségért a' szomszéd várostul. Ezek a' Török öltözetű 36 emberek pedig Montenegríták valának, a' kik Ragúzából jötenek ide a' Vukássovits szabad feregéhez. Mosjenitzén ki-szállottak vala, a' hol a' lakofoktul meg-nem esmértetének. Ma délkor 2 könnyű hajókon Fiumébe érkeztek és a' többi társaikhoz a' kázárnákba vittettek. Jeles természetű emberek. Mindegyiknek hosszú puskája, 2 pistolyja és hosszú handsárja vagyona. A' Montenegrítákból még többen váratnak ide a' szabad fereg közzé.

Erdély országi tudósítások. Ha két jobbágyaink-
nak, a' kik a' múlt nyáron Karánfebesnél el - fogat-
tattak, és mostan ki - váltván magokat, a' Vörös to-
ronyi Passus felé jöttek vissza, hitelt adhatunk:
könnyen által lehet már látni, mért mentenek légyen-
el az ellenségek Febr. 9 én Kinenynél történt szeren-
tsétlen esetek után az egész vidékből és miért von-
ták magokat Bukurestzig. Ugyan azon időben Foksán
tájékán mindenféle eleséggel meg - rakott számos sze-
kereket az Oroszok el - vettek a' Törököktől, mi-
neketánna az őrizetet meg - őlték volna. Az Oroszok
ezzel el - mentek, de a' Törökök meg szaporodván u-
tánok menének. Itten hadi fortélyal éltek az Oro-
szok; mert egyik része szaladásra adta magát, a' má-
sik pedig a' hóban rejtékeze - el. A' Törökök a' Orosz
tsoport közzé akadván, ezek a' lesből ki - ugrának,
Törököt nyakon ragadák és nagyobb részént fel - kon-
trollák. Ezt halván Mavrojeni minden népét Bukurest-
be voná. — Brankovánnál számos Török sereg szapo-
rodik. Egész Oláh országban fel 's alá járnak a' Bo-
jérok és keresik a' szökött Törököt, hogy a' zászló-
jokhoz vissza - térítsék őket; mert a' hol tsak lehet
tsoportosan szöknek a' Törökök. Az utóbbi történet-
nél Kornetnél 300 Törökök szöktek - el. — Ezen forgó
hónapnak 6án és 7én a' Kinenyben és annak tájékán
fekütt Orosz Regimentnek egyik batalljona a' másik
által fel - váltatott és a' Bozzai Passus felé indult. 8án
a' Vörös toronyhoz mozdultak a' szakasz és Talmáts-
ba egy svadron Toskána Húszárok — A' Törtsváni
Passusnál téli szálláson volt első Oláh vég helyi Regi-
ment a' Vulkáni Passus felé utazott és helyébe fog jön-
ni az egész második Oláh vég - vidéki Regiment. A'
Bartzaságon sok szekerek ki - irattattak. Az a' hír ter-
jedett - el itten, hogy a' nagy Vezér a' Dunán által-
jött

jött és Oláh országban vagyon már. Kimpolungában 900 Törökök vagynak; a' kik mihént a' mi sereginknek mozdulásit hallani fogják, azonnal oda fogják hagyni a' helyet, ha Bukurestből nem jön segítség. A' Nagy Vezérnek feregét 18000 ezernek mondják lenni. — Valleniben 1000. Törökök vagynak, és Kimpinában élésházok építtetnek nagyobb szamu Törökségnek. Azonkívül az Oláh helységek pisegnek a' fok Törökök miatt, és az úgy nevezett Pánzurok mindenfelé kóborlanak, hogy ha valamely lakost meglátnának marhával a' Cs. K. földre által szökni, azonnal meg-öljék azt. Mávrojeni nem régenten a' Nagy Vezérnél vólt, és azóltától fogva az egész Bnkuresti vidéket számtalan fok Törökség szállotta-meg. — Minden környül-állások azt mutatják, hogy az Erdély országi széleken fognak leg-először kezdődni a' tsatázások. A' múlt hónapnak végén Móldvában az Ojtosú Pafsufon túl a' Bedeus Májórtól vezérlett szabad sereget a' Törökök meg-támadták, de tsak hamar visszaverették. — Móldvában-is kezdődnek az ellenkezések.

Debretzenből Márt. 13-án. „ A' mi városunkban és a' szomszéd vármegyében a' Haddik Húszárok fogadnak katonákat, és a' Magyar ifjúság örömmel és tsuda kívánsággal jön mindenfelől hogy kezet adjon. Harsányi Kapitány Úrnak szájabul tudom, hogy fokaknak, a' kiket hibájok vagy gyenge korok miatt a' hadi regula meg-nem engedi hogy bé-vételessenek, sirva kellek el-menniek. Vóltak olyanok is a' kik térdre hajólva esedeztek, hogy fel-fogadtassanak. A' kik alacsonyabb termetűek, hogy sem a' mértéket el ériék, azok lábak hegyére fel-ágoskodnak, úgy hogy a' Káplárnak a' lábokra kell szeméit függesztenie, hogy valamiként a' mérséklők meg-ntsalattassanak. Hat vármegyékben 700 katonákat kell fogadniok; de nagy reménység vagyon hozzája, hogy két vármegyéből-is ki-telik számok. — A' mi városunknak parantsoltatott, hogy 80 tár-szekereket készzen tartson. „